

Ενεργειακές κοινότητες & αυτοπαραγωγή στην Ελλάδα και τις λιγνιτικές περιοχές #5

Φεβρουάριος 2024

Κείμενο:

Ιωάννα Σούκα, Αναλύτρια δεδομένων, The Green Tank

Σχόλια - Παρατηρήσεις:

Ιωάννα Θεοδοσίου, Συνεργάτιδα πολιτικής, The Green Tank

Συντονισμός:

Νίκος Μάντζαρης, Αναλυτής πολιτικής & Συνιδρυτής, The Green Tank

Για αναφορά:

The Green Tank (2024) «Ενεργειακές κοινότητες & αυτοπαραγωγή στην Ελλάδα και τις λιγνιτικές περιοχές #5»

Copyright © The Green Tank, 2024

Σχέδιο μορφοποίησης:

Design Nature

Στοιχεία επικοινωνίας

📍 Λεωφ. Βασ. Σοφίας 50, Αθήνα 115 28

☎ 210 7233384

🌐 <https://thegreentank.gr>

✉ info@thegreentank.gr

Σύνοψη

Η παρούσα ανάλυση για τις ενεργειακές κοινότητες βασίζεται στα τελευταία διαθέσιμα δεδομένα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ) και του Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ) ως τον Δεκέμβριο του 2023. Αποτελεί συνέχεια των τεσσάρων (4) προηγούμενων αναλύσεων του Green Tank¹ που πραγματοποιούνται όταν ανανεώνονται οι σχετικές βάσεων δεδομένων από τον ΔΕΔΔΗΕ. Τα κυριότερα ευρήματα συνοψίζονται ως εξής:

- Από το 2018 ως το 2023 έχουν συσταθεί **1,689 ενεργές ενεργειακές κοινότητες**. Από αυτές οι 1,673 είναι Ενεργειακές Κοινότητες του ν. 4513/2018, ενώ 11 Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας (ΚΑΕ) και 5 Ενεργειακές Κοινότητες Πολιτών (ΕΚΠ) συστάθηκαν με βάση το νέο θεσμικό πλαίσιο (ν. 5037/2023) που θεσπίστηκε τον Μάρτιο 2023.
- Πρώτη σε πλήθος ενεργειακών κοινοτήτων παραμένει η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (334), ενώ δεύτερη είναι η λιγνιτική Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας (294).
- Η **συνολική ηλεκτρισμένη ισχύς έργων ενεργειακών κοινοτήτων** στην επικράτεια είναι **1,178 MW**, εκ των οποίων το συντριπτικά μεγαλύτερο τμήμα (1,164 MW) προέρχεται από εμπορικά έργα και μόλις τα **14 MW αντιστοιχούν σε έργα αυτοπαραγωγής**.
- Από την άλλη μεριά, τα έργα αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη δυναμική. Η ηλεκτρισμένη ισχύς τους υπερτριπλασιάστηκε σε ένα έτος, ενώ κατά τη διάρκεια του 2023 κατατέθηκαν 377 νέες αιτήσεις τέτοιων έργων και μόλις 4 νέες αιτήσεις εμπορικών έργων.
- **Εντάθηκαν τα προβλήματα διαθεσιμότητας ηλεκτρικού χώρου**. Το 48% των αιτήσεων έργων ενεργειακών κοινοτήτων στην επικράτεια έχει λάβει αδυναμία σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ. Η ισχύς των έργων που τελικά ακυρώθηκαν αυξήθηκε από 577 MW το 2022 σε 955 MW το 2023. Στη Δυτική Μακεδονία εξακολουθεί να καταγράφεται το μεγαλύτερο ποσοστό γνωστοποίησης αδυναμίας σύνδεσης (75% της αιτούμενης ισχύος).
- Συνεχίστηκε η **εντυπωσιακή πορεία αύξησης των έργων αυτοπαραγωγής** συνολικά (από μεμονωμένα νοικοκυριά, αγρότες, δήμους, επιχειρήσεις, άλλους φορείς αλλά και ενεργειακές κοινότητες), καθώς η ηλεκτρισμένη ισχύς σχεδόν διπλασιάστηκε σε ένα χρόνο, από 217 MW το 2022 σε 421 MW το 2023. Ωστόσο μόνο ένα μικρό τμήμα αυτής της ισχύος προέρχεται από έργα ενεργειακών κοινοτήτων (14 MW).
- Αθροιστικά η ηλεκτρισμένη και η εκκρεμής ισχύς των έργων αυτοπαραγωγής συνολικά είναι 1,642 MW. Το δεδομένο αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη στον μελλοντικό σχεδιασμό για την κατανομή του διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου, καθώς φαίνεται ότι το **περιθώριο 2 GW για έργα αυτοπαραγωγής που προέβλεψε ο ν. 5037/2023 πλησιάζει στην εξάντλησή του**.

¹ The Green Tank. Παρατηρητήριο Ενεργειακών Κοινοτήτων, Αναλύσεις - Προτάσεις <https://bit.ly/4bo1gWu>.

- Στις περιοχές σε μετάβαση η τρέχουσα ισχύς των εκκρεμών έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες είναι 43 MW, λιγότερη από τη μισή ισχύ του στόχου των 91 MW που έθεσε το πρώτο πρόγραμμα χρηματοδότησης των έργων ενεργειακών κοινοτήτων σε αυτές τις περιοχές με δικαιούχους ΟΤΑ και φορείς αυτών. **Με βάση αυτό προτείνεται η άμεση δημοσίευση συμπληρωματικής πρόσκλησης που θα χρηματοδοτεί έργα αυτοπαραγωγής ενεργειακών κοινοτήτων από πολίτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν ήταν δικαιούχοι στην πρώτη πρόσκληση.** Ο Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομίας & Οικονομικών, αρμόδιος για θέματα Δίκαιης Μετάβασης φαίνεται να εξετάζει αυτό το ενδεχόμενο, σύμφωνα με σχετική απάντησή του στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ	8
Επικράτεια.....	8
Επισκόπηση έργων ενεργειακών κοινοτήτων	8
Το πρόβλημα του ηλεκτρικού χώρου.....	9
Κατανομή ανά περιφέρεια.....	10
Εμπορικά έργα ενεργειακών κοινοτήτων.....	11
Έργα αυτοπαραγωγής ενεργειακών κοινοτήτων	12
Αυτοπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από πολίτες, άλλους φορείς και ενεργειακές κοινότητες.....	14
Περιοχές σε μετάβαση.....	16
ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	18

Εισαγωγή

Με φόντο την ενεργειακή κρίση και την πορεία προς την απανθρακοποίηση των τομέων της ηλεκτροπαραγωγής, των κτιρίων αλλά και των μεταφορών, οι πολίτες καλούνται να αποκτήσουν έναν πιο ενεργό ρόλο στην ενεργειακή μετάβαση. Ο θεσμός των ενεργειακών κοινοτήτων αποτελεί ένα πολύ βασικό εργαλείο για αυτόν τον σκοπό, καθώς δίνει στους πολίτες τη δυνατότητα αφενός να συμμετάσχουν συλλογικά στην αγορά ενέργειας και αφετέρου να καλύψουν τις δικές τους ενεργειακές ανάγκες αξιοποιώντας τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) αλλά και να δραστηριοποιηθούν σε διάφορες πτυχές του ενεργειακού τομέα, όπως η εξοικονόμηση ενέργειας, η αποθήκευση ενέργειας, και η ηλεκτροκίνηση.

Η παρούσα ανασκόπηση βασίζεται στα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία (Δεκέμβριος 2023) του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ)² και του Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ)³ και αναλύει την εξέλιξη των ενεργειακών κοινοτήτων από τη θεσμοθέτησή τους το 2018 (ν. 4513/2018) έως σήμερα. Ειδικότερα, παρουσιάζεται η γεωγραφική (ανά περιφέρεια) κατανομή των έργων ενεργειακών κοινοτήτων, ενώ δίνεται έμφαση στην αποτύπωση του προβλήματος έλλειψης ηλεκτρικού χώρου που αντιμετωπίζουν οι ενεργειακές κοινότητες. Επιπλέον αναλύονται διακριτά τόσο τα έργα που αποδίδουν κέρδη στα μέλη τους (εμπορικά έργα) όσο και τα έργα αυτοπαραγωγής που έχουν στόχο την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των μελών τους και όχι το κέρδος.

Στη συνέχεια καταγράφονται οι τάσεις ευρύτερα στα έργα αυτοπαραγωγής, όχι μόνο από ενεργειακές κοινότητες, αλλά και από μεμονωμένα νοικοκυριά και φορείς. Η αποτύπωση αυτή αποσκοπεί στο να αναδειχθούν οι ανάγκες σε ηλεκτρικό χώρο για τέτοια έργα συγκριτικά με τον στόχο διάθεσης ηλεκτρικού χώρου 2 GW στους αυτοπαραγωγούς που προβλέφθηκε στο νέο θεσμικό πλαίσιο για τις ενεργειακές κοινότητες (ν. 5037/2023).

Τέλος, παρουσιάζεται η πορεία εξέλιξης των ενεργειακών κοινοτήτων στις υπό μετάβαση περιοχές της χώρας (Δυτική Μακεδονία, Αρκαδία, Νότιο Αιγαίο, Βόρειο Αιγαίο και Κρήτη) για τις οποίες δημοσιεύτηκε το πρώτο πρόγραμμα χρηματοδότησης έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες τον Σεπτέμβριο του 2023 με δικαιούχους ΟΤΑ και συναφείς φορείς⁴. Έμφαση δίνεται στη σύγκριση της ισχύος εκκρεμών αιτήσεων τέτοιων έργων που καταγράφονται έως τον Δεκέμβριο του 2023 με τους ποσοτικούς στόχους του προγράμματος.

² ΓΕΜΗ, 2023, <https://bit.ly/3FdiqHK>

³ ΔΕΔΔΗΕ, Αρχείο Αιτήσεων σύνδεσης σταθμών ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ αρμοδιότητας ΔΕΔΔΗΕ (Δεκ 2023) <https://bit.ly/303PJMj>, Αρχείο Αιτήσεων σύνδεσης έργων ενεργειακού και εικονικού ενεργειακού συμφητισμού (Δεκ 2023) <https://bit.ly/3Lyv2MW>

⁴ ΕΥΔΑΜ, 27.9.2023, <https://bit.ly/3HILiP8>

Οι ενεργειακές κοινότητες σε αριθμούς

Επικράτεια

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΓΕΜΗ σήμερα υπάρχουν 1,689 ενεργές ενεργειακές κοινότητες. Από αυτές οι 1,673 είναι ενεργές Ενεργειακές Κοινότητες του ν. 4513/2018, ενώ από τον Μάρτιο του 2023 με την ενεργοποίηση της νέας νομοθεσίας (ν. 5037/2023), έχουν συσταθεί έντεκα (11) ΚΑΕ και πέντε (5) ΕΚΠ. Επιπλέον, τέσσερις (4) Ενεργειακές Κοινότητες του ν.4513/2018 έχουν προχωρήσει σε αλλαγή του τύπου τους σε ΚΑΕ ή ΕΚΠ βάσει του νέου θεσμικού πλαισίου. Η αλλαγή αυτή πραγματοποιείται μέχρι στιγμής με δύο τρόπους: είτε με λύση-εκκαθάριση της προηγούμενης Ενεργειακής Κοινότητας του ν.4513/2018 και σύσταση νέας με τη μορφή ΕΚΠ ή ΚΑΕ, είτε με απευθείας τροποποίηση του τύπου της ενεργειακής κοινότητας, διατηρώντας τα ίδια στοιχεία στο ΓΕΜΗ. Στόχοι της αλλαγής αυτής είναι η δυνατότητα συνέχισης του έργου της ενεργειακής κοινότητας και η υποβολή αιτήσεων για νέα έργα⁵, καθώς και η πρόσβαση στα προνόμια που προβλέπει ο ν. 5037/2023 για τις ΚΑΕ και ΕΚΠ αλλά όχι για τις Ενεργειακές Κοινότητες του ν. 4513/2018 (πόροι, πρόσβαση στο δίκτυο κ.ά.).

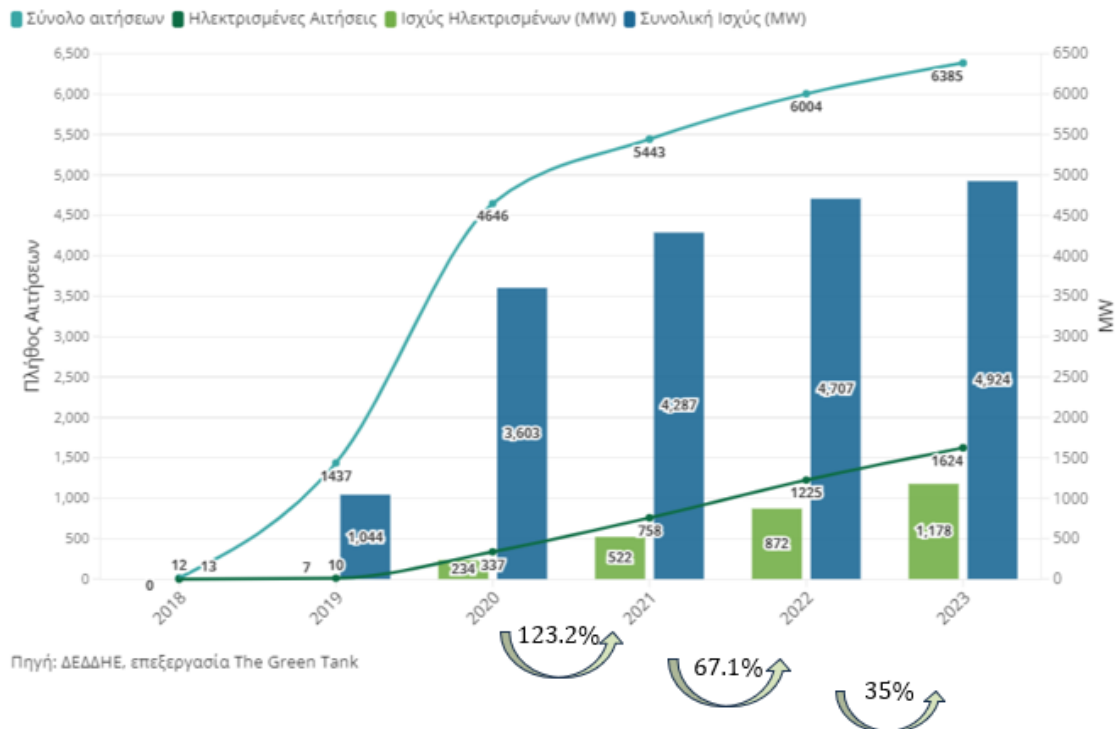
Όσον αφορά τη χρονική εξέλιξη της σύστασης ενεργειακών κοινοτήτων παρατηρείται ότι κατά το πρώτο έτος ισχύος της ιδρυτικής νομοθεσίας (2018) συστάθηκαν μόλις 32 κοινότητες. Το 2020 αποτέλεσε τη χρονιά με το μεγαλύτερο πλήθος νέων ενεργειακών κοινοτήτων (+464 ή +129.2% σε σχέση με το 2019 που υπήρχαν 359 ενεργειακές κοινότητες). Μικρότερη αύξηση παρατηρήθηκε το 2023 (+281 ή +20% συγκριτικά με το 2022).

Επισκόπηση έργων ενεργειακών κοινοτήτων

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 1, έως τον Δεκέμβριο του 2023, κατατέθηκαν 6,385 αιτήσεις ισχύος 4,924 MW αθροιστικά και για τις δύο κατηγορίες έργων ενεργειακών κοινοτήτων (εμπορικά και αυτοπαραγωγής) στη χαμηλή - μέση τάση, σημειώνοντας αύξηση 4.6% σε σχέση με την αιτούμενη ισχύ έως το τέλος του 2022 (4,707 MW).

Τα ηλεκτρισμένα έργα των ενεργειακών κοινοτήτων είναι 1,624 και έχουν ισχύ 1,178 MW, η οποία αποτελεί το 23.9% της συνολικής αιτούμενης ισχύος έργων ενεργειακών κοινοτήτων. Σε αντίθεση με τη μικρή αύξηση που παρατηρήθηκε κατά το τελευταίο έτος στις αιτήσεις (+6.3% στο πλήθος, +4.6% ισχύς), η αύξηση των έργων που ηλεκτρίστηκαν ήταν πολύ μεγαλύτερη. Τα ηλεκτρισμένα έργα αυξήθηκαν κατά 32.6%, ενώ η ηλεκτρισμένη ισχύς κατά 35%. Παρόλα αυτά, από το 2020 -δηλαδή τη χρονιά που παρατηρήθηκε εκτόξευση των αιτημάτων σε σχέση με το προηγούμενο έτος έως το 2023 ο ετήσιος ρυθμός αύξησης της ηλεκτρισμένης ισχύος μειώνεται συνεχώς. Συγκεκριμένα, μεταξύ 2020 και 2021 η ισχύς που ηλεκτρίστηκε αυξήθηκε κατά 123.2%, το επόμενο έτος (2021-2022) αυξήθηκε σχεδόν κατά το ήμισυ (+ 67.1%), ενώ την περίοδο 2022-2023 η αύξηση ήταν ακόμα μικρότερη (+35%).

⁵ Από 01.11.2023 δεν επιτρέπεται στις Ενεργειακές Κοινότητες του ν.4513/2018 να υποβάλουν νέες αιτήσεις στον αρμόδιο Διαχειριστή για νέα έργα (εμπορικά ή και αυτοκατανάλωσης).

Διάγραμμα 1: Εξέλιξη πλήθους και ισχύος συνολικών και ηλεκτρισμένων αιτήσεων έργων ΑΠΕ από ενεργειακές κοινότητες την περίοδο 2018-2023.

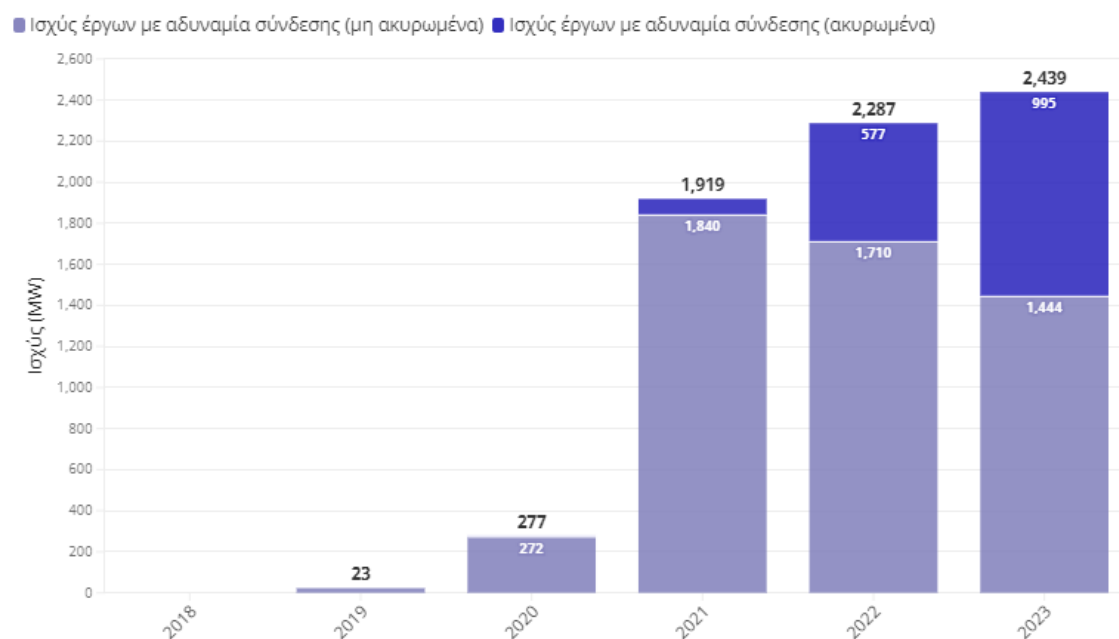
Το πρόβλημα του ηλεκτρικού χώρου

Ο μειωμένος ρυθμός αύξησης των ηλεκτρισμένων έργων οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην έλλειψη διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου, που περιορίζει τη δυνατότητα σύνδεσης καινούργιων έργων ΑΠΕ στο δίκτυο. Ο περιορισμός αυτός αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 2, όπου παρουσιάζεται η χρονική εξέλιξη της ισχύος των έργων ενεργειακών κοινοτήτων για τα οποία έχει γνωστοποιηθεί αδυναμία σύνδεσης στο δίκτυο από τον ΔΕΔΔΗΕ⁶.

Από το 2018 μέχρι και το τέλος του 2023, έχει γνωστοποιηθεί αδυναμία σύνδεσης σε 3,055 έργα ενεργειακών κοινοτήτων (48% των αιτούμενων έργων) ισχύος 2,439 MW, η οποία αντιστοιχεί σε λίγο λιγότερο από το μισό της συνολικής αιτούμενης ισχύος τέτοιων έργων (49.5%). Το πρόβλημα γίνεται ακόμα πιο εμφανές αν εστιάσει κανείς στα έργα τα οποία έχουν ακυρωθεί οριστικά αφού πρώτα έλαβαν γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ. Έως το 2023 η ισχύς των ακυρωμένων έργων ενεργειακών κοινοτήτων -στα οποία είχε προηγουμένως γνωστοποιηθεί αδυναμία σύνδεσης- ήταν 995 MW, δηλαδή το 20.2% της συνολικής αιτούμενης ισχύος. Από τα υπόλοιπα 1,444 MW της ισχύος με γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης μόνο ένα μικρό μερίδιο έχει ηλεκτριστεί (104 MW). Τα υπόλοιπα 1,339 MW βρίσκονται σε εκκρεμότητα, δηλαδή έχουν λάβει γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης, αλλά δεν έχουν ακυρωθεί ούτε ηλεκτριστεί. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση των ακυρωμένων

⁶ Κατά τη διαδικασία εξέτασης ενός αιτήματος σύνδεσης έργου ΑΠΕ από τον ΔΕΔΔΗΕ, προβλέπεται η γνωστοποίηση από τον Διαχειριστή αδυναμίας σύνδεσης στο δίκτυο και όχι η απευθείας απόρριψη του αιτήματος. Στην περίπτωση αυτή, δίνεται στον αιτούντα/ παραγωγό η δυνατότητα διατήρησης του αιτήματος σε εκκρεμότητα για 5 έτη.

έργων που είχαν λάβει γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης, τα τρία τελευταία έτη. Συγκεκριμένα, από το 2021 έως και το 2022 η ακυρωμένη ισχύς επταπλασιάστηκε από 77 σε 577 MW, ενώ κατά το 2023 η ακυρωμένη ισχύς αυξήθηκε κατά 72.4%.

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, επεξεργασία The Green Tank

Διάγραμμα 2: Ισχύς έργων ενεργειακών κοινοτήτων με γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης ανά έτος.

Τέλος, διαπιστώνεται ότι το επόμενο διάστημα η ανάγκη διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου για τη σύνδεση έργων ΑΠΕ ενεργειακών κοινοτήτων παραμένει αυξημένη. Τον Δεκέμβριο 2023 καταγράφονται 2,353 έργα με ισχύ 1,864 MW (37.9% της συνολικής αιτούμενης ισχύος) τα οποία βρίσκονται σε εκκρεμότητα⁷ και αναμένουν να συνδεθούν στο δίκτυο.

Κατανομή ανά περιφέρεια

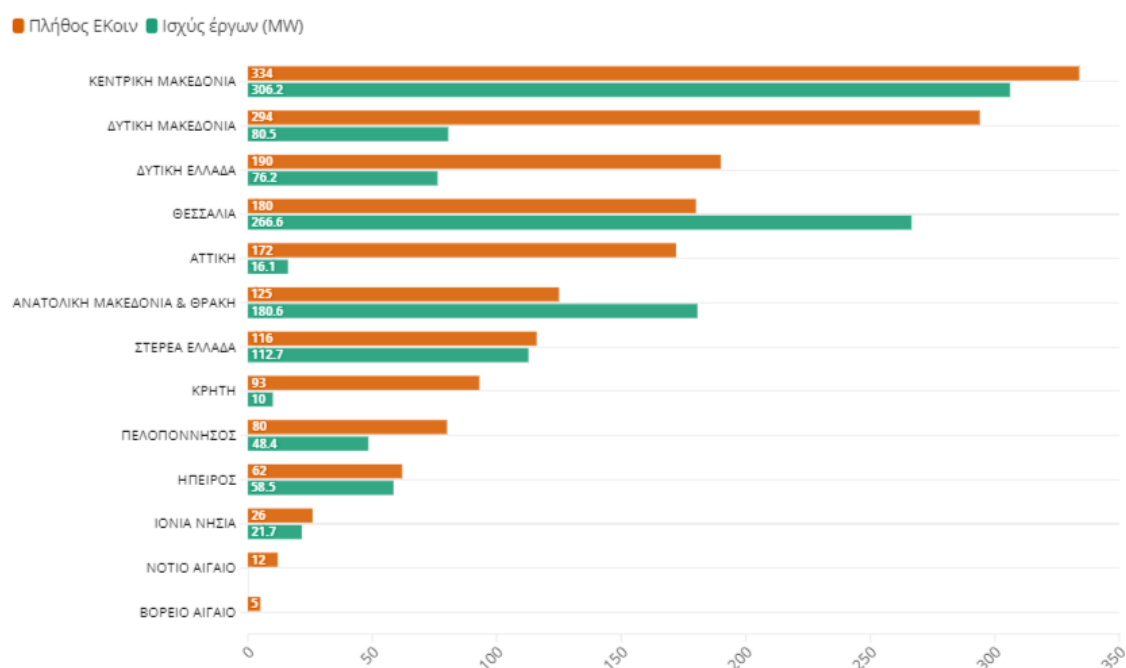
Από την θεσμοθέτηση των ενεργειακών κοινοτήτων το 2018, έως και το 2023, οι περισσότερες ενεργειακές κοινότητες έχουν συσταθεί στην Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας (334) και είναι αυξημένες κατά 48 σε σχέση με το 2022. Στην ίδια Περιφέρεια συναντάται και η μεγαλύτερη ηλεκτρισμένη ισχύς (306.2 MW), ενώ δεύτερη είναι η Θεσσαλία (266.6 MW), και τρίτη η Ανατολική Μακεδονία & Θράκη (180.6 MW).

Δεύτερη σε πλήθος ενεργειακών κοινοτήτων είναι η λιγνιτική Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας (294 το 2023), όπου παρατηρήθηκε στασιμότητα στην ίδρυση νέων ενεργειακών κοινοτήτων το 2023 (μόλις 2 καινούργιες μεταξύ 2022 και 2023). Ωστόσο, όσον αφορά την ηλεκτρισμένη ισχύ, η Δυτική Μακεδονία με 80.5 MW (12.3% της αιτούμενης ισχύος τέτοιων έργων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας) και παρά

⁷ Τα έργα σε εκκρεμότητα προκύπτουν εάν από τις αιτήσεις έργων ενεργειακών κοινοτήτων αφαιρεθούν αυτές που έχουν ηλεκτριστεί και αυτές που έχουν ακυρωθεί για οποιονδήποτε λόγο (αδυναμία σύνδεσης, μη προσκόμιση εγγράφων, λήξη της ισχύος προθεσμιών ή αυτοδίκαιη λύση της συμφωνίας).

την αύξηση κατά 20% σε σχέση με το 2022, κατατάσσεται πέμπτη μεταξύ των υπολοίπων Περιφερειών. Μάλιστα πρόκειται για την Περιφέρεια όπου παρατηρείται η σημαντικότερη απόκλιση ανάμεσα στο πλήθος των ενεργειακών κοινοτήτων που είναι υψηλό και στην ηλεκτρισμένη ισχύ που παραμένει σε σχετικά χαμηλά επίπεδα (Διάγραμμα 3). Η πιθανότερη αιτία για αυτό είναι η έλλειψη ηλεκτρικού χώρου, καθώς η Δυτική Μακεδονία αποτελεί την Περιφέρεια με το μεγαλύτερο ποσοστό γνωστοποίησης αδυναμίας σύνδεσης. Συγκεκριμένα, μέχρι και το 2023 είχε γνωστοποιηθεί αδυναμία σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ για το 75% της συνολικής αιτούμενης ισχύος έργων ΑΠΕ ενεργειακών κοινοτήτων.

Μεγάλη διαφορά μεταξύ του πλήθους των ενεργειακών κοινοτήτων (172) και της ηλεκτρισμένης ισχύος (16.1 MW) παρατηρείται και στην περίπτωση της Αττικής, ωστόσο στη συγκεκριμένη Περιφέρεια η χαμηλή ηλεκτρισμένη ισχύς οφείλεται στη χαμηλή αιτούμενη ισχύ (146.2 MW) συγκριτικά με τις υπόλοιπες Περιφέρειες. Η Αττική, όμως, αποτελεί την Περιφέρεια με τη δεύτερη μεγαλύτερη αύξηση στο πλήθος των ενεργειακών κοινοτήτων κατά το τελευταίο έτος (+44), μετά την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας όπου καταγράφεται η μεγαλύτερη αύξηση ενεργειακών κοινοτήτων την περίοδο 2022 - 2023 (+48).

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, ΓΕΜΗ, επεξεργασία The Green Tank

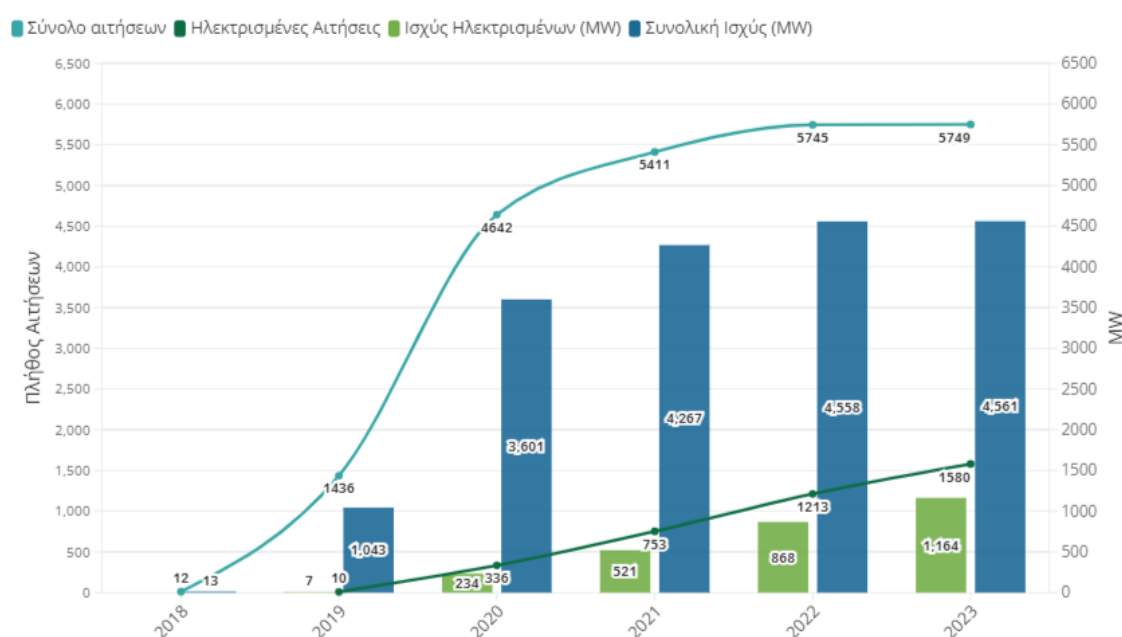
Διάγραμμα 3: Πλήθος ενεργειακών κοινοτήτων και ηλεκτρισμένη ισχύς ανά Περιφέρεια, Δεκέμβριος 2023.

Εμπορικά έργα ενεργειακών κοινοτήτων

Οι αιτήσεις για εμπορικά έργα ΑΠΕ των ενεργειακών κοινοτήτων που κατατέθηκαν έως τον Δεκέμβριο του 2023 είναι 5,749 με αιτούμενη ισχύ 4,561 MW. Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 4, παρατηρείται στασιμότητα το τελευταίο έτος, καθώς οι αιτήσεις εμπορικών έργων αυξήθηκαν μόνο κατά 4. Διαφορετική είναι η εικόνα όσον αφορά τα ηλεκτρισμένα έργα, τα οποία μεταξύ 2022-2023 αυξήθηκαν κατά 349, με

αποτέλεσμα η ηλεκτρισμένη ισχύς των εμπορικών έργων στο τέλος του 2023 να φτάνει τα 1,164 MW (+ 34.1% σε σχέση με το 2022).

Το σχεδόν μηδενικό ενδιαφέρον των ενεργειακών κοινοτήτων για εμπορικά έργα το 2023, μπορεί να αποδοθεί μερικώς στην αποθάρρυνση λόγω της χαμηλής συνδεσιμότητας των έργων. Επίσης, ρόλο έπαιξαν και οι πρόσφατες θεσμικές αλλαγές (ν. 5037/2023) που προέβλεψαν⁸ την κατεύθυνση πόρων και διάθεσης δικτύου σε έργα αυτοπαραγωγής, καθώς και τον περιορισμό στη διάθεση των πλεονασμάτων χρήσης. Έτσι η αξιοποίηση του εργαλείου των ενεργειακών κοινοτήτων άρχισε να στρέφεται προς τον βασικό σκοπό της δημιουργίας του, δηλαδή την κάλυψη ιδίων ενεργειακών αναγκών και την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση, αντί της αποκόμισης οικονομικού κέρδους με τη μορφή μερισμάτων.

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, επεξεργασία The Green Tank

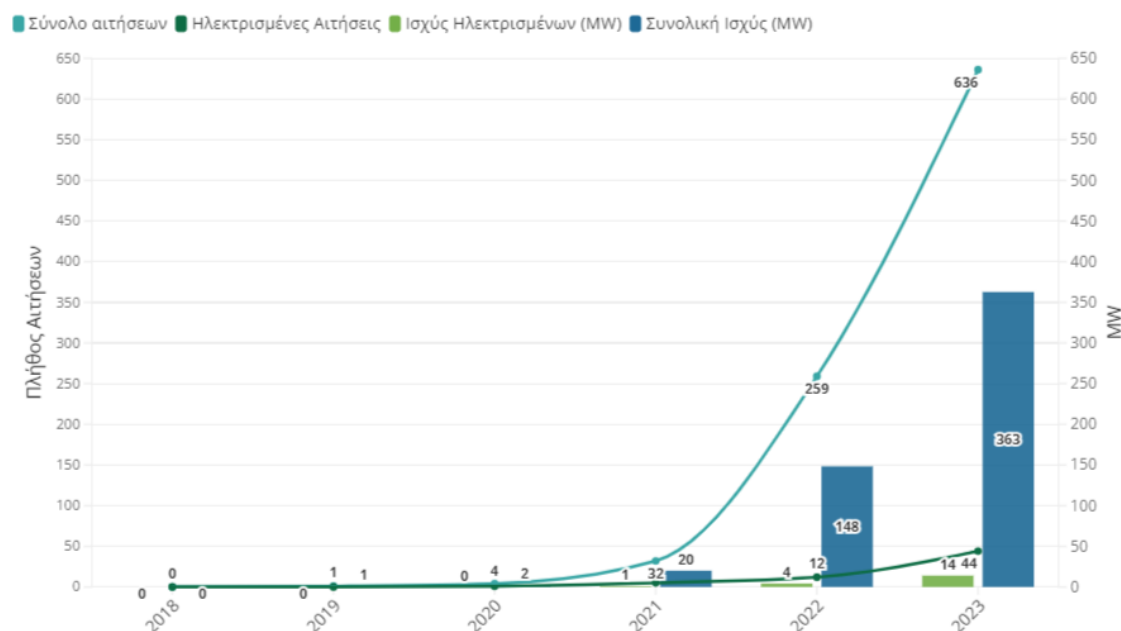
Διάγραμμα 4: Πλήθος και ισχύς εμπορικών έργων ενεργειακών κοινοτήτων 2018-2023.

Έργα αυτοπαραγωγής ενεργειακών κοινοτήτων

Σε αντίθεση με τη στασιμότητα στις αιτήσεις εμπορικών έργων από ενεργειακές κοινότητες, παρατηρείται εκτόξευση των αιτήσεων έργων αυτοπαραγωγής, η οποία είναι και η βασική αιτία για την αυξητική τάση που καταγράφεται στις αιτήσεις των έργων ενεργειακών κοινοτήτων συνολικά (Διάγραμμα 1). Από το 2018 έως το 2023 έχουν κατατεθεί 636 αιτήσεις έργων ισχύος 363 MW (Διάγραμμα 5). Το 2023 σημειώθηκε εντυπωσιακή αύξηση 145.6% στο πλήθος των αιτήσεων σε σχέση με το 2022 (377 νέες αιτήσεις ισχύος 214.4 MW) γεγονός που αναδεικνύει την ολοένα και μεγαλύτερη ανάγκη των πολιτών να καλύψουν οι ίδιοι τις ενεργειακές τους ανάγκες

⁸ The Green Tank (2023) «Οι ενεργειακές κοινότητες στην Ελλάδα και τις λιγνιτικές περιοχές #4», <https://bit.ly/3T3L9q5>

με καθαρή ενέργεια. Ακόμα μεγαλύτερη είναι η αύξηση της ηλεκτρισμένης ισχύος, η οποία υπερτριπλασιάστηκε μέσα σε ένα έτος (2022 - 2023): Έως το 2023 ηλεκτρίστηκαν 44 έργα ισχύος 14 MW, ενώ το 2022 υπήρχαν μόνο 12 ηλεκτρισμένα έργα ισχύος 4.2 MW. Σημειώνεται ότι το πρώτο έργο αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες ηλεκτρίστηκε στο τέλος του 2020 και ήταν ισχύος μόλις 0.03 MW.

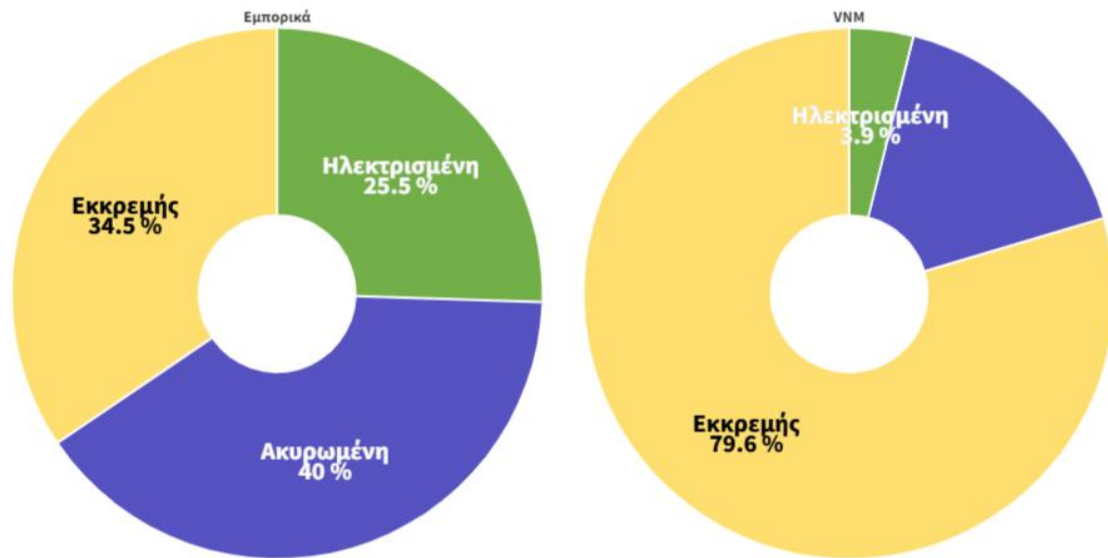
Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, επεξεργασία The Green Tank

Διάγραμμα 5: Πλήθος και ισχύς αιτούμενων και ηλεκτρισμένων έργων αυτοπαραγωγής ενεργειακών κοινοτήτων, 2018 - 2023.

Όμως, παρά τη μεγάλη πρόοδο που έχει σημειωθεί, το ποσοστό ηλεκτρίσης των έργων αυτοπαραγωγής παραμένει χαμηλό, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 6, καθώς η ηλεκτρισμένη ισχύς αντιστοιχεί μόλις στο 3.9% της αιτούμενης ισχύος. Μάλιστα, το ποσοστό αυτό είναι πολύ χαμηλότερο από το αντίστοιχο των εμπορικών έργων (25.5%). Σε αντίθεση με το ποσοστό ηλεκτρίσης, το ποσοστό της ακυρωμένης ισχύος στην περίπτωση των εμπορικών έργων είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των έργων αυτοπαραγωγής (40% έναντι 16.5%). Ωστόσο το μερίδιο της ισχύος εκκρεμών έργων (μη ηλεκτρισμένα και μη ακυρωμένα) επί της αιτούμενης ισχύος, είναι μικρότερο για τα εμπορικά έργα, αναδεικνύοντας αφενός την προτεραιότητα που είχε δοθεί στα έργα αυτά στο παρελθόν, αφετέρου τη δυνατότητα σημαντικής αύξησης των ηλεκτρισμένων έργων αυτοπαραγωγής, με βάση τη διαθεσιμότητα ηλεκτρικού χώρου που προσφέρει ο τελευταίος νόμος 5037/2023 για την ηλεκτρίση έργων αυτοπαραγωγής.

Μερίδιο ισχύος επί της συνολικής αιτούμενης ισχύος 2023

■ Ηλεκτρισμένη ■ Ακυρωμένη ■ Εκκρεμής

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, επεξεργασία The Green Tank

Διάγραμμα 6: Μερίδιο ισχύος στις δύο κατηγορίες έργων ενεργειακών κοινοτήτων (εμπορικά και αυτοπαραγωγής), Δεκέμβριος 2023.

Αυτοπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από πολίτες, άλλους φορείς και ενεργειακές κοινότητες

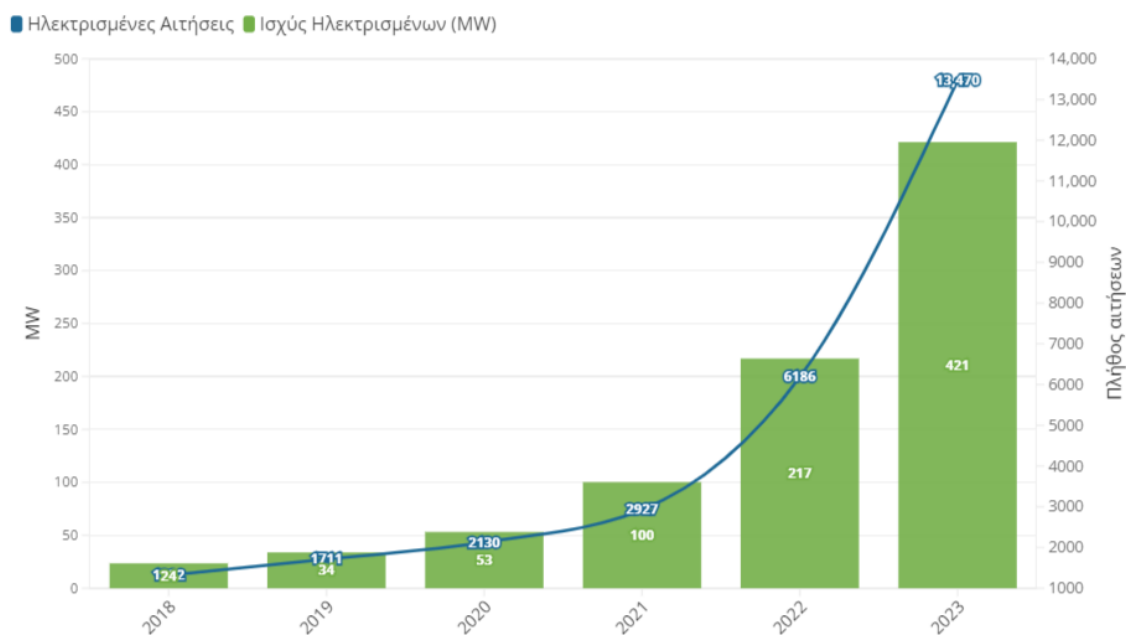
Η αύξηση του ενδιαφέροντος των πολιτών για την αυτοπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας φαίνεται όχι μόνο από την ανάπτυξη των ενεργειακών κοινοτήτων αλλά και από τις αιτήσεις έργων αυτοπαραγωγής για ενεργειακό συμψηφισμό που έχουν κατατεθεί από μεμονωμένους πολίτες και άλλους φορείς. Έως τον Δεκέμβριο του 2023 είχαν κατατεθεί συνολικά 35,162 αιτήσεις ενεργειακού και εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού⁹ ισχύος 2,010 MW, καταγράφοντας αύξηση της αιτούμενης ισχύος κατά 65.1% σε σχέση με το 2022 (15,169 έργα, 1,218 MW).

Η ηλεκτρισμένη ισχύς αθροιστικά για τον ενεργειακό και εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό, σχεδόν διπλασιάστηκε, από 217 MW το 2022 (6,186 έργα) σε 421 MW (13,470 έργα) το 2023, και αντιστοιχεί στο 21% της αιτούμενης ισχύος. Συνεχίστηκε έτσι ο εντυπωσιακός ρυθμός αύξησης της αυτοπαραγωγής (Διάγραμμα 7) που αριθμούσε μόλις 24 MW το 2018, και 34 MW το 2019 προτού εισέλθει σε φάση διπλασιασμού ανά έτος (53 MW το 2020, 100 MW το 2021). Το μεγαλύτερο ποσοστό της ηλεκτρισμένης ισχύος αυτοπαραγωγής (93%) αφορά έργα ενεργειακού συμψηφισμού από πολίτες ή φορείς (392 MW), ενώ μόλις το 7% αφορά έργα εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού από πολίτες, φορείς και ενεργειακές κοινότητες (29 MW). Παρά τον υπερτριπλασιασμό της ηλεκτρισμένης ισχύος έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες μέσα στο 2023, αυτή εξακολουθεί να αποτελεί μόλις το 3.3%

⁹ Δικαίωμα αυτοπαραγωγής με ενεργειακό συμψηφισμό έχουν τα φυσικά πρόσωπα (επιτηδευματίες ή μη) και τα νομικά πρόσωπα δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου. Δικαίωμα αυτοπαραγωγής με εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό έχουν οι ενεργειακές κοινότητες, οι αγρότες και τα ΟΤΑ α' και β' βαθμού.

της συνολικής ηλεκτρισμένης ισχύος έργων αυτοπαραγωγής. Αναδεικνύονται έτσι τα πολύ μεγάλα περιθώρια περαιτέρω αξιοποίησης του εργαλείου των ενεργειακών κοινοτήτων για έργα αυτοπαραγωγής, τα οποία άλλωστε είναι και οικονομικότερα για τους πολίτες συγκριτικά με τα έργα απλής αυτοπαραγωγής, λόγω του μεγαλύτερου μεγέθους τους.

Εκτός από το άλμα στην ηλεκτρισμένη ισχύ των έργων αυτοπαραγωγής, το 2023, αυξήθηκε σημαντικά και η ισχύς των ακυρωμένων έργων (+173.5%) φτάνοντας τα 368 MW (4,039 έργα). Επίσης, παραμένει ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (60.7%) εκκρεμών αιτήσεων συνολικής ισχύος 1,220 MW εκ των οποίων τα 289 MW αντιστοιχούν σε ενεργειακές κοινότητες. Το άθροισμα της ηλεκτρισμένης ισχύος και της ισχύος των εκκρεμών έργων αυτοπαραγωγής φτάνει τα 1,642 MW, πλησιάζοντας τα 2 GW που είναι ο ηλεκτρικός χώρος για έργα αυτοπαραγωγής που προβλέπεται από τον ν. 5037/2023. Οι εκκρεμείς αιτήσεις έργων αυτοπαραγωγής είναι εφικτό να ηλεκτριστούν άμεσα με την προϋπόθεση ότι θα τεθεί σε προτεραιότητα η σύνδεση έργων αυτοπαραγωγής των πολιτών και των ενεργειακών κοινοτήτων. Επίσης, το ολοένα αυξανόμενο ενδιαφέρον πολιτών, φορέων και ενεργειακών κοινοτήτων για έργα αυτοπαραγωγής αποτελεί πλέον κρίσιμη παράμετρο για τον σχεδιασμό της διάθεσης ηλεκτρικού χώρου στο άμεσο μέλλον.

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, επεξεργασία The Green Tank

Διάγραμμα 7: Πλήθος και ισχύς έργων αυτοπαραγωγής από πολίτες, φορείς και ενεργειακές κοινότητες (ενεργειακός συμψηφισμός και εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός, 2018 - 2023).

Περιοχές σε μετάβαση¹⁰

Στη Δυτική Μακεδονία, τη μεγαλύτερη λιγνιτική περιφέρεια της χώρας, μέχρι και το 2023 ιδρύθηκαν 294 ενεργειακές κοινότητες οι οποίες έχουν υποβάλλει 821 αιτήσεις έργων ΑΠΕ συνολικής ισχύος 652.2 MW. Ωστόσο, μόνο 2 νέες ενεργειακές κοινότητες ιδρύθηκαν το 2023, τη στιγμή που μεταξύ των ετών 2020 και 2021 είχε καταγραφεί εκτόξευση (+128 νέες). Η στασιμότητα αυτή πιθανόν να οφείλεται στη μεγάλη έλλειψη διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου, η οποία αποτυπώνεται στο γεγονός ότι στη Δυτική Μακεδονία καταγράφεται το μεγαλύτερο ποσοστό γνωστοποίησης αδυναμίας σύνδεσης στην επικράτεια (75% της αιτούμενης ισχύος). Αντίθετη είναι η τάση στη λιγνιτική περιοχή της Αρκαδίας, όπου το 2023 ήταν το έτος με τις περισσότερες νεοσύστατες ενεργειακές κοινότητες (24), ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό στις 42. Ωστόσο στην Αρκαδία καταγράφονται πολύ λιγότερες αιτήσεις έργων (111 έργα, ισχύος 59.7 MW) από αυτές στη Δυτική Μακεδονία.

Πολύ μεγάλη διαφορά μεταξύ των λιγνιτικών περιοχών παρατηρείται επίσης και στα ηλεκτρισμένα έργα. Στη Δυτική Μακεδονία έως και το 2023 είχαν ηλεκτριστεί 128 έργα ισχύος 80.5 MW, ενώ στην Αρκαδία 31 έργα ισχύος 16 MW. Ωστόσο, η ποσοστιαία η αύξηση της ηλεκτρισμένης ισχύος στην Αρκαδία ήταν πολύ μεγαλύτερη το 2023 (+154.7%), συγκριτικά με τη Δυτική Μακεδονία (+20.2%).

Αξιοσημείωτο είναι, επίσης, ότι το μεγαλύτερο μερίδιο τόσο της αιτούμενης όσο και της ηλεκτρισμένης ισχύος στις δύο περιοχές προέρχεται από τα εμπορικά έργα, ενώ μόνο ένα μικρό μερίδιο αφορά έργα αυτοπαραγωγής (4% της αιτούμενης και 0.5% της ηλεκτρισμένης ισχύος).

Με στόχο να ενισχύσει την αυτοπαραγωγή από ενεργειακές κοινότητες η Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥΔΑΜ), τον Σεπτέμβριο του 2023, δημοσίευσε την πρόσκληση¹¹ «Στήριξη ενεργειακών κοινοτήτων για την ανάπτυξη δράσεων αυτοπαραγωγής» για τη διάθεση πόρων σε έργα ενεργειακών κοινοτήτων από το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021 - 2027¹². Η εν λόγω πρόσκληση αποτελεί και την πρώτη που θα χρηματοδοτήσει έργα ενεργειακών κοινοτήτων στη χώρα. Η πρόσκληση αφορά την υλοποίηση έργων ενεργειακού ή/και εικονικού ενεργειακού συμφητισμού και την προώθηση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) για αυτοπαραγωγή με ή χωρίς μπαταρίες αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, από ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και συναφείς φορείς. Διατίθενται €41.795 εκ. για τις ενεργειακές κοινότητες σε όλες τις υπό μετάβαση περιοχές που εμπίπτουν στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, από τα οποία €26.845 εκ. προορίζονται για τις ενεργειακές κοινότητες στις λιγνιτικές περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Αρκαδίας. Ο στόχος του προγράμματος αυτού είναι να εγκαταστήσει 91 MW έργων

¹⁰ Υπό μετάβαση είναι οι λιγνιτικές περιοχές και οι περιοχές έντασης άνθρακα, οι οποίες εμπίπτουν στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και για τις οποίες έχει εγκριθεί Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ). Για την Ελλάδα αυτές είναι οι δύο λιγνιτικές περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Αρκαδίας (Μεγαλόπολη), καθώς και τα νησιά Βόρειου και Νότιου Αιγαίου καθώς και η Κρήτη.

¹¹ ΕΥΔΑΜ, 27.9.2023, Πρόσκληση με τίτλο «Στήριξη ενεργειακών κοινοτήτων για την ανάπτυξη δράσεων αυτοπαραγωγής» <https://bit.ly/3HLLiP8>

¹² Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027, <https://bit.ly/3PLQE8G>

αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες αντιμετωπίζοντας παράλληλα το πρόβλημα διαθεσιμότητας του δικτύου μέσω του συνδυασμού των έργων αυτοπαραγωγής με μπαταρίες αποθήκευσης ενέργειας.

Στον παρακάτω Πίνακα 1 παρουσιάζονται οι αιτήσεις και η αντίστοιχη ισχύς έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες συνολικά (πολιτών, ΟΤΑ, επιχειρήσεων και άλλων φορέων) που καταγράφονται ως τον Δεκέμβριο 2023 στις περιοχές σε μετάβαση, δηλαδή όχι αποκλειστικά μόνο των δικαιούχων του παραπάνω χρηματοδοτικού προγράμματος. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1 έχουν κατατεθεί 115 αιτήσεις ισχύος 57.8 MW από τις οποίες παραμένουν σε εκκρεμότητα (μη ηλεκτρισμένα, μη ακυρωμένα έργα) 73 αιτήσεις συνολικής ισχύος 43 MW. Η μεγαλύτερη ισχύς εκκρεμών αιτήσεων καταγράφεται στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (19.7 MW). Ακολουθούν η Περιφέρεια Πελοποννήσου (11.2 MW), η Περιφέρεια Κρήτης (9.1 MW) και η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου (3 MW), ενώ στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου δεν καταγράφεται καμία αίτηση.

Υπογραμμίζεται ότι από τις εκκρεμείς αιτήσεις, έργα ισχύος μόλις 19 MW προέρχονται από δήμους και άρα είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από το εν λόγω πρόγραμμα. Η ισχύς αυτή απέχει πολύ από τον στόχο των 91 MW που φιλοδοξεί να συνδέσει το πρώτο πρόγραμμα χρηματοδότησης έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες. Η διαφορά αυτή να μεν δημιουργεί κίνητρο και σε άλλους επιλέξιμους ΟΤΑ να κάνουν αιτήσεις για νέα έργα αυτοπαραγωγής, ωστόσο κάτι τέτοιο θα απαιτήσει αρκετά επιπλέον χρόνο τη στιγμή που ήδη υπάρχουν 43 MW εκκρεμών αιτήσεων έργων αυτοπαραγωγής ενεργειακών κοινοτήτων οι οποίες δεν αφορούν ΟΤΑ. Με βάση τα παραπάνω **προτείνεται η άμεση προκήρυξη συμπληρωματικής πρόσκλησης από την ΕΥΔΑΜ που να στοχεύει στη χρηματοδότηση έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες από πολίτες και άλλους φορείς που δεν ήταν δικαιούχοι στην πρώτη πρόσκληση.**

Πίνακας 1: Ισχύς και ποσό χρηματοδότησης ανά περιοχή μετάβασης για αυτοπαραγωγής με ή χωρίς αποθήκευση

Περιφέρειες	Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.)	Αιτήσεις έργων	Αιτούμενη ισχύς (MW)	Ηλεκτρικά έργα	Ηλεκτρικά ισχύς (MW)	Εκκρεμής ισχύς (MW)	Ποσό χρηματοδότησης ΟΤΑ Α', ΟΤΑ Β' (εκ. €)
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	1	0				
	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	1	0			0	
	ΚΟΖΑΝΗΣ	30	18.9	1	0.03	18.7	
	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	2	1			1	
	Σύνολο Π.Ε.	34	20	1	0.03	19.7	16.380

ΠΕΛΟΠΟ ΝΝΗΣΟΥ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	43	8.8	9	0.5	5.3	
	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	7	5.9			5.9	
	Σύνολο Π.Ε.	50	14.7	9	0.5	11.2	10.465
ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	8	5.6	4	2.6	2	
	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	2	1.5	2	1.5		
	ΧΑΝΙΩΝ	17	13.1	9	6	7.1	
	Σύνολο Π.Ε.	27	20.1	15	10	9.1	6.370
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ		4	3	0	0	3	2.340
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ		0	0	0	0	0	6.240
Σύνολο		115	57.8	25	10.6	43	41.795

Πηγή: Πρόσκληση ΕΥΔΑΜ (Κωδικός πρόσκλησης 2.2.1, α/α 1626), επεξεργασία The Green Tank.

Θεσμικές εξελίξεις και κοινοβουλευτικός έλεγχος

Από τη δημοσίευση της προηγούμενης ανασκόπησης του Green Tank (Οκτώβριος 2023) δεν έχουν λάβει χώρα νέες θεσμικές εξελίξεις σε ό,τι αφορά τις ενεργειακές κοινότητες.

Στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, τρεις βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ βασίστηκαν στα στοιχεία της ανάλυσης του Green Tank⁸ που ανέδειξε το πρόβλημα έλλειψης διαθεσιμότητας δικτύου το οποίο εμποδίζει τη σύνδεση νέων έργων ενεργειακών κοινοτήτων ειδικά στη Δυτική Μακεδονία και υπέβαλαν ερώτηση τους Υπουργούς Περιβάλλοντος & Ενέργειας και Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών σχετικά με τα μέτρα που προτίθεται να λάβει η κυβέρνηση για την επίλυση του προβλήματος καθώς και για τη χρηματοδοτική στήριξη έργων ενεργειακών κοινοτήτων από πολίτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027¹³. Απαντώντας στην ερώτηση η αρμόδια Υφυπουργός Περιβάλλοντος & Ενέργειας αναφέρθηκε στις προβλέψεις του νέου νόμου για τις ενεργειακές κοινότητες (ν. 5037/2023) που υποδηλώνει την πολιτική βούληση του Υπουργείου να στηρίξει τον θεσμό των ενεργειακών κοινοτήτων. Επιπλέον αναφέρθηκε στην πρόοδο που έχει σημειωθεί στη σύνδεση έργων ενεργειακών κοινοτήτων στη Δυτική Μακεδονία και σημείωσε ότι στα επόμενα 5 χρόνια αναμένεται αύξηση του σημερινού διαθέσιμου περιθωρίου των 30 MW για σταθμούς ΑΠΕ (όχι μόνο ενεργειακών κοινοτήτων) και ΣΗΘΥΑ κατά 240 MW ώστε να φθάσει τα 270 MW. Στην απάντησή του

¹³ Βουλή των Ελλήνων, 10.11.2023, Ερώτηση Βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ, <https://bit.ly/3UhTUxl>

στο ίδιο ερώτημα ο Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομίας & Οικονομικών, αρμόδιος για θέματα Δίκαιης Μετάβασης, αναφέρθηκε στο πρώτο πρόγραμμα χρηματοδότησης έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες στις περιοχές σε μετάβαση. Υπογράμμισε ότι οι πολίτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν συμπεριλαμβάνονται στους δικαιούχους αυτού του προγράμματος. Ωστόσο, τόνισε ότι «η ΕΥΔΑΜ συνεκτιμώντας την πορεία των προτάσεων που θα υποβληθούν και των εντάξεων που θα πραγματοποιηθούν, εξετάζει ήδη τη μελλοντική έκδοση νέας Πρόσκλησης με δυνητικούς δικαιούχους Ενεργειακές Κοινότητες και στόχευση που θα προκύψει από τις ανάγκες των εδαφών ΕΣΔΙΜ για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών και θα συμβάλει στην εκπλήρωση των στόχων του Προγράμματος Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση ΕΣΠΑ 2021-2027».

Επίσης, Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ κατέθεσε ως αναφορά την κοινή επιστολή της Electra Energy και της Ένωσης Καταναλωτών-Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.) προς της ΡΑΕΕΥ αναφορικά με το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν εδώ και μεγάλο χρονικό διάστημα οι ενεργειακές κοινότητες και τα μέλη τους σε εθνικό επίπεδο ως καταναλωτές, από τη μη εφαρμογή του μοντέλου του εικονικού ενεργειακού συμφηφισμού¹⁴. Απαντώντας στην ερώτηση η αρμόδια Υφυπουργός Περιβάλλοντος & Ενέργειας παρέθεσε τα συγκεκριμένα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση προκειμένου να προωθήσει την αυτοπαραγωγή με απώτερο σκοπό την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των καταναλωτών και τη μείωση των λογαριασμών ρεύματος. Σε ό,τι αφορά τα συγκεκριμένα ζητήματα που έθεσαν οι οργανώσεις με την επιστολή τους απάντησε ότι «έχουν λάβει γνώση και τα διερευνούν οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με τον Διαχειριστή του Δικτύου και τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Υδάτων και Αποβλήτων και εφόσον κριθεί απαραίτητο το ΥΠΕΝ θα παρέμβει με κανονιστική πράξη, ταχύτατα, άμεσα και στοχευμένα».

Από τον ΣΥΡΙΖΑ κατατέθηκε ακόμα μια ερώτηση¹⁵ αναφορικά στην έλλειψη στήριξης από την κυβέρνηση στις ενεργειακές κοινότητες. Ειδικότερα, επισημαίνεται η ανάγκη να διευκολυνθούν οι ενεργειακές κοινότητες και να δοθεί προτεραιότητα στη σύνδεσή τους στο δίκτυο. Η ερώτηση απαντήθηκε από την αρμόδια Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία επεσήμανε τις ενέργειες της κυβέρνησης για τη στήριξη των ενεργειακών κοινοτήτων, αναγνωρίζοντας παράλληλα το πρόβλημα της διαθεσιμότητας του ηλεκτρικού χώρου και την ανάγκη για τη δίκαιη κατανομή του.

Τέλος, πέντε βουλευτές της Νέας Αριστεράς συνυπέγραψαν ερώτηση¹⁶ που βασίζεται σε επιστολή που απέστειλαν προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τη ΡΑΕΕΥ 16 ενεργειακές κοινότητες και φορείς με πρωτοβουλία της Electra Energy και της Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ. Η επιστολή εστίαζε στην ασάφεια που δημιουργεί ο νέος νόμος (ν. 5037/2023) σχετικά με τη διαδικασία μετατροπής μίας ενεργειακής κοινότητας του προηγούμενου νόμου 4513/2018 σε ΚΑΕ ή ΕΚΠ, ζητώντας την έκδοση των σχετικών Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων, καθώς και στο πρόβλημα μη εφαρμογής του εικονικού ενεργειακού συμφηφισμού από τους προμηθευτές ενέργειας για τα μέλη των ενεργειακών κοινοτήτων. Η αρμόδια Υπουργός απάντησε απαριθμώντας τις

¹⁴ Βουλή των Ελλήνων, 29.11.2023, Ερώτηση Βουλευτή ΣΥΡΙΖΑ Μ. Ζαμπάρας, <https://bit.ly/48PjluT>

¹⁵ Βουλή των Ελλήνων, 19.02.2024, Ερώτηση Βουλευτή ΣΥΡΙΖΑ, Μ.Ζαμπάρας, <https://bit.ly/3UMKIBN>

¹⁶ Βουλή των Ελλήνων, 15. 01.2024, Ερώτηση Βουλευτών Νέας Αριστεράς, <https://bit.ly/3HAJEsO>

μέχρι σήμερα ενέργειες της κυβέρνησης για την υποστήριξη της αυτοπαραγωγής γενικότερα, τις διαθέσιμες χρηματοδοτικές πηγές (Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, πρόγραμμα «Απόλλων»), την προτεραιότητα που έχουν στη σύνδεση στο δίκτυο τα έργα αυτοπαραγωγών καθώς και οι πρωτοβουλίες που έχουν ληφθεί για την υποστήριξη των νέων μορφών ενεργειακών κοινοτήτων (ΚΑΕ και ΕΚΠ). Επεσήμανε ότι δεν απαιτούνται νέες αποφάσεις για την μετατροπή των υφιστάμενων ενεργειακών στις νέες μορφές, ενώ διευκρίνισε ότι διερευνούν τις δυσλειτουργίες που επισημάνθηκαν και θα παρέμβουν εφόσον κριθεί σκόπιμο.

